

Bespreking van de Wet natuurbescherming

deel 10 - Verboden handelingen 'rode lijstsoorten'

In Dier & Milieu 2017/3 stonden we stil bij enkele artikelen uit hoofdstuk 7 van de Wet natuurbescherming die het bestuursrecht betreffen. Hoewel ik toezegde om in deze aflevering wat te schrijven over het uitwisselen van (politie)gegevens en het handhaven van het zorgplichtartikel, besloot ik om eerst wat andere onderwerpen van het hoofdstuk 'soortenbescherming' te behandelen.

Andere soorten

We keren terug naar hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. Nadat we in Dier & Milieu 2016/5 en 6 schreven over de verbodsbepalingen betreffende vogels zagen we in Dier & Milieu 2017/1 de verbodsbepalingen die betrekking hebben op de dier- en plantensoorten uit de *Habitatrichtlijn*, 'Bern' en 'Bonn'. Daarmee heeft de wetgever twee beschermingsregimes beschreven: in de eerste plaats vogels en ten tweede andere met name genoemde dieren en planten. Er is nog een derde algemeen beschermingsregime en dat vinden we in paragraaf 3.3 van de wet. Het gaat over zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het zijn volgens de Memorie van Toelichting 'bedreigde en ernstig bedreigde soorten'.¹

Er is nog een derde algemeen beschermingsregime, het gaat o.a. over zoogdieren, amfibieën, reptielen

Het zijn de zogenaamde 'rode lijstsoorten'² en daarom is er voldoende reden om er even naar te kijken.

Bijlage Onderdeel A

In Onderdeel A van de Bijlage, behorend bij artikel 3.10 lid 1 Wet natuurbescherming

treffen we 84 soorten aan, zoals:

Van de zoogdieren: boommarter, bunzing, damhert, das, edelhert, egel, eekhoorn, grijze zeehond, haas, hermelijn, konijn, ree, steenmarter, vos, wezel en wild zwijn.

Maar ook de aardmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, huisspitsmuis, veldmuis en woelrat.

Van de amfibieën: bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker, vuursalamander.

De reptielen: adder, hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang.

Van de vissen: beekprik, Europese rivierkreeft, grote modderkruiper.

Daarnaast van de dagvlinders: de grote vos, grote vuurvlinder, pimpernelblauwtje; van de libellen de donkere waterjuffer en de gewone bronlibel.

Vliegende hert (foto: E. Kats)

En één soort kever: *het vliegende hert* 'Onverminderd artikel 3.5, lid 1, 4 en 5 van de wet' verbiedt artikel 3.10 Wet natuurbescherming de soorten die genoemd zijn in de bijlage Onderdeel A opzettelijk te doden of te vangen. Hier lezen we weer het woord 'opzettelijk'. Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de genoemde soorten mogen niet opzettelijk beschadigd of vernield worden. Tot zover artikel 3.10 lid 1 onder a en b van de wet.

Bijlage Onderdeel B

Er is ook een bijlage Onderdeel B, behorend bij artikel 3.10 lid 1 onder c van de wet; daarop staan 76 vaatplanten, zoals: bosboterbloem, bruinrode wespenorchis, franjementiaan, geplooide vrouwenmantel, getande veldsla, groene nachtorchis,

¹ Memorie van Toelichting (Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 33 348, nr. 3), blz. 133.

² Memorie van Toelichting (idem als voetnoot 1), blz. 149.

grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, lange zonnedaauw, muurbloem, roggelelie, schubvaren, vroege ereprijs, wilde ridder-spoor en zinkviooltje

Los van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5 van de wet is het verboden om de genoemde plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. Ook hier 'opzettelijk'. Dus kwade opzet moet bewezen worden, zowel bij de diersoorten als bij de plantensoorten, genoemd in artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

Vrijstelling mogelijk

Ondanks de 'zware' bescherming die sommige ernstig bedreigde soorten nodig hebben is er een mogelijkheid voor vrijstelling. Dat regelt artikel 3.10 lid 2 van de wet. Er is vrijstelling mogelijk:

- Voor handelingen die de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden betreffen.
- Ter voorkoming van schade of overlast, onder andere aan sportvelden, schiet-terreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen.
- In het kader van populatiebeheer in verband met schade en maximale draagkracht van een gebied. Denk aan de te grote populaties van grote hoefdieren op de Veluwe of elders in Nederland die voor schade zorgen en overlast veroorzaken.
- Ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.
- In het kader van bestendig beheer of onderhoud in land- of bosbouw, aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of

Schade die mollen aan gazons, groenstroken, golfbanen en sportvelden kunnen aanrichten

bermen of in het kader van natuurbeheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

- In het algemeen belang.

Muizen uitgezonderd

De verbodsbepalingen die gericht zijn op de genoemde diersoorten gelden niet voor de *bosmuis*, de *huisspitsmuis* en de *veldmuis* voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. Dat is geregeld in artikel 3.10 lid 3 van de wet.

De wetgever heeft de zwarte rat, de bruine rat, de huismuis en de mol niet opgenomen in de bijlage, Onderdeel A. Wanneer dat wel was gedaan was een effectieve ongediertebestrijding niet mogelijk geweest. Denk bijvoorbeeld aan de schade die mollen aan gazons, groenstroken, golfbanen en sportvelden kunnen aanrichten.³

Nog een uitzondering

Artikel 3.11 van de wet regelt wel dat er voor de uitvoering van bestrijdingshandelingen een melding moet worden

Vrijstelling voor handelingen die de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden betreffen

gedaan bij Gedeputeerde Staten van de provincie. Provinciale Staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan die melding moet voldoen. Deze aanwijzing is bijvoorbeeld gedaan in artikel 3.1 lid 2 Regeling natuurbescherming. Daarin staat een vrijstelling die bedoeld is voor grondgebruikers om overlast van *konijnen* en *vossen* te kunnen bestrijden.

Samenvatting

Hoofdstuk 3 van de wet kent drie algemene beschermingsregimes:

- § 3.1: Voor vogels, naar aanleiding van de Vogelrichtlijn;
- § 3.2: Voor anderen dieren en planten die genoemd zijn in de Habitatrichtlijn, in het Verdrag van Bern en in het Verdrag van Bonn;
- § 3.3: Voor rode lijstsoorten die de Wet natuurbescherming noemt in de bijlagen Onderdeel A en Onderdeel B.
- § 3.4 van de wet begint met schadebestrijding, overlastbestrijding en fauna-beheer.

Daar willen we volgende keer een begin mee maken.

Met dank aan Noor Evertsen, Gerrit Hobbelink, Ger van Hout en Henk de Man.

³ Memorie van Toelichting (idem als voetnoot 1), blz. 150.

Tekst: Henri Madern
politie, eenheid Den Haag,
Tel. 06-55823185
e-mail: henri.madern@politie.nl